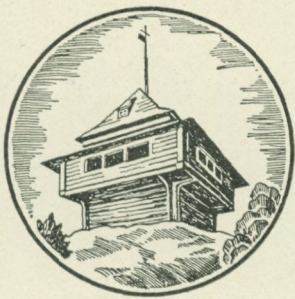

**NORDISKA MUSEETS OCH
SKANSENS ÅRSBOK 1941**

FATABUREN

NORDISKA MUSEETS

OCH SKANSENS ÅRSBOK

1941

Redaktion:

ANDREAS LINDBLOM · GÖSTA BERG · SIGFRID SVENSSON

Omslaget: Kronprinsen och prins Gustaf Adolf på Skansen vid defileringen under "Det frivilliga försvars dag" den 15 september 1940. Foto Dagens Nyheter.

Tryckt hos

Tryckeri Aktiebolaget Thule, Stockholm 1941

STICKAD TRÖJA

Den stickade tröja som här avbildas och som 1940 skänktes till Nordiska museet av dess Vänner är ett utsökt prov på 1600-talets dräktlyx. Den är tillverkad av guldtråd med ytmönstret och bårderna av vitt silke och är stickad med räta maskor. Det vita mönstersilket ligger löst på undersidan mellan mönsterpartierna. Tulpanerna vända sig åt olika håll i varje mönsterad, men på framstyckena mötas de på båda sidor om sprundet. Dess kant består av ett par vita maskor, vilka vikts in och tjänat som fäste för de band eller häktor som hållit ihop plagget. Att det rör sig om en importerad vara styrkes av det tyvärr oläsliga lacksigill som ännu sitter kvar på ena kanten. Import av stickade tröjor är väl känd från århundradets bevarade tullistor: enbart år 1685 importerades 436 stickade silkeströjor med eller utan "bordering", samt 84 yllenattröjor.

I Fataburen 1935 behandlades bruket av stickade tröjor i modedräkten och sedan dess ha ytterligare några svenska exemplar uppmärksamrats. Den nyförvärvade tröjan med sitt naturalistiska blommönster står i särklass, endast en halländsk ylletlöja i rött och grönt har samma mönstertyp, under det att alla övriga i Norden bevarade tröjor ha haft det karakteristiska åttkantiga stjärnmönstret med tunt rutverk omkring; de ha dessutom varit smyckade med broderier eller spetsar. Stjärnmönstret fick senare stor användning i de skånska sticktröjorna. Att man använt stickade tröjor även utan extra dekor visade sig vid en gravundersökning i Askersunds kyrka, där en dylik tröja satt under svepkläderna på liket av en okänd kvinna. Ett porträtt från 1630-talet i Gripsholmssamlingen, troligen föreställande Ebba Leijonhufvud (född 1595), visar att tröjor av detta slag inte bara burits till de ärmlösa framtill öppna överklänningarna från århundradets början utan även till klänningsliv med djup fyrkantig uringning och vida uppskurna ärmar.

Gunnel Hazelius-Berg.